Järvenpää

TALOUSARVIO 2027

Opetus- ja kasvatuslautakunta 24.9.2026

SISÄLTÖ

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE 2
Keskeiset palvelut 2
Muutokset toimintaympäristössä ja toiminnassa 2027-30 2
Sitovat toiminnan tavoitteet 2027 5
Sitovat taloustavoitteet 5
Investoinnit 6
Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut 6
KOTIKUNTAKORVAUKSET 7
Keskeiset palvelut 7
Sitovat taloustavoitteet 7

Liite

1. Kooste riskikartoituksista

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE

Keskeiset palvelut

Opetuksen ja kasvatuksen yhteiset toiminnot koostuvat palvelualuejohdon lisäksi oppimisen ja kasvun tuesta, digikehittämisestä ja tiedolla johtamisesta. Palvelut vastaavat koko palvelualueen tarpeisiin. Muut palvelualueen talous- ja hallinto- sekä tilapalvelut ovat keskitetty konsernipalveluihin.

Palvelualueen tehtävä on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuksen ja opetuksen peruspalveluita lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia tukien. Järvenpään kaupunkistrategiassa palvelualue kiinnittyy erityisesti inhimillinen kotikaupunki -päämäärään. Lasten ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi, tunnetaidot sekä lapsen oikeudet korostuvat toiminnassamme. Lisäksi huolehdimme lasten ja nuorten riittävän ja oikea-aikaisen tuen saamisesta sekä vieraskielisten perheiden toimijuuden vahvistamisesta ja suomen kielen oppimisesta.

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kaupungin järjestämästä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä yksityisistä varhaiskasvatuspalveluista. Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut järjestetään palvelusetelillä, lukuun ottamatta ostopalveluna järjestettävää ruotsinkielistä varhaiskasvatusta.

Opetuspalvelut koostuvat perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, oppivelvollisuuden laajentumisen ohjauksesta sekä yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Opiskeluhuollon koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut tuotetaan Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveyspalvelujen hyvinvointialueella. Kaupunki puolestaan tuottaa hyvinvointialueelle vaativimman erityisen tuen lasten aamu- ja iltapäivähoitoa.

Muutokset toimintaympäristössä ja toiminnassa 2027-30

Palvelualueen johto

Tiedolla johtaminen on tärkeä osa talouden ja toiminnan johtamista. Palveluverkkoselvityksen 2026 päivittämisen yhteydessä tuotettu tieto ja tarkentuvat suunnitteet sekä Järvenpään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pedagoginen tilasuunnitteluohje ohjaavat yksiköitä tehokkaaseen tilojen käyttöön. Opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkoa tarkastellaan vuosittain. Vuoden 2026 väestöennusteen mukaan Järvenpään väestönkasvu painottuu aiempaa selkeämmin 2030-luvulle, ja erityisesti 2020-luvulla varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten määrän kehitys on maltillista. Tila- ja opetusresurssien käyttöä seurataan ja sitä tehostetaan, mutta tarvittaessa varaudutaan harkitusti lisäämään opetusryhmiä turvallisen ja pedagogisesti oppimisen mahdollistavan ympäristön luomiseksi.

Oppimisen tuen uudistuksen etenemistä seurataan ja tehdään tarvittavia toimia sen etenemiseksi. Sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa on edelleen käynnissä tasa-arvohanke (Tassu-hanke).

Varhaiskasvatus

1.9.2028 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaan vuonna 2030 päiväkotien henkilöstörakenne muuttuu siten, että vähintään kahdella kolmasosalla päiväkodin henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus ja näistä vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Henkilöstörakennemuutoksen takaamiseksi on tehty toimenpideohjelma, jonka avulla edistämme korkeasti koulutettujen määrää henkilöstössämme lain edellyttämällä tavalla. Muutamme varhaiskasvatuksen lastenhoitajien vakansseja suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin vakansseiksi niiden vapautuessa. Tällä hetkellä korkeasti koulutettuja on hoito- ja kasvatushenkilöstöstä 53,85 % (tavoite 66,66 %). Vuosina 2027–2029 tulee vaihtaa noin 35 lastenhoitajan vakanssia varhaiskasvatuksen sosionomin tai varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssiksi. Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 10 vakanssia vuodessa. Muutokset tehdään luonnollisen poistuman sen mahdollistaessa.

Väestöennusteen mukaan alle kuusivuotiaiden lasten määrä tulee kasvamaan vuoden aikana 67 lapsella. Lapset saadaan sijoitettua nykyiseen kapasiteettiin. Yksityisen varhaiskasvatuksen lapsimäärän arvioidaan kasvavan, joten palvelusetelikustannukset tulevat kasvamaan.

Kesäkuussa 2026 hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Tahvontuvan päiväkodin peruskorjaus aloitetaan. Vuoden aikana päivitetään varhaiskasvatuksen arviointimalli sekä arvioidaan lapsen tukemisen prosessia, rakenteita ja resurssien tilanne.

Perusopetus

Hallitusohjelmassa on useita opetusta koskevia ohjelmia ja toimintamalleja, joiden toteutus tapahtuu kunnissa. Ohjelman mukaan tulevaisuudessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen ja siirryttävä vakaaseen perusrahoitukseen. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Oppilailla ja opettajilla on oltava työrauha keskittyä oppimiseen ja opettamiseen.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa painotetaan jo neljättä lukuvuotta vuotta perustaitoja, kuten lukemista sekä hyvinvointi- ja mielenterveystaitoja sekä 1.8.2026 voimaan tulleen lakiuudistuksen myötä liikunnallisen elämäntavan edistämistä. Vuoden aikana aloitetaan valtiotasolla osaamistakuun opetussuunnitelmauudistuksen valmistelu. Opetusministerin mukaan tavoitteena on aiempaa selkeämpi normipohja opetukselle. Tällä pyritään vaikuttamaan jo pitkään jatkuneeseen oppimistulosten laskuun sekä heikentyvään tasa-arvokehitykseen. Oppimistakuun toteuttamiseen tai paikallisen opetussuunnitelman uudistamiseen ei luvata valtion rahoitusta.

Väestöennusteen ja olemassa olevien esiopetuksen oppilaiden mukaan perusopetuksen oppilasmäärä koulunsa aloittavien osalta lisääntyvän muutamilla oppilailla, mutta kokonaisoppilasmäärän ennustetaan vähenevän. Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa oppilaan oppimisen polkua suunnitellaan siten, että yksilön näkökulmasta kasvaminen, oppiminen ja tuki mahdollistuu parhaalla mahdollisella tavalla, mutta samalla huomioidaan taloudellinen ryhmien muodostaminen.

Perusopetuksen oppilaat tarvitsevat monimuotoista oppimisen tukea. Oppimisen tuen toteutumista, resurssien riittävyyttä ja vaikuttavuutta seurataan sekä kunta- että valtiotasolla.

Joustava perusopetus pyritään käynnistämään uudelleen vuoden 2027 elokuusta. Joustava perusopetus saa valtiolta laskennallisen oppilashinnan lisäksi lisäosarahoituksen, joka on ollut noin 3 000 €/oppilas.

Opetuksen palveluverkko pysyy lähivuosina lähes muuttumattomana. Parhaillaan käynnissä olevan Mankalan koulun peruskorjauksen odotetaan valmistuvan vuoden 2027 loppuun mennessä. Lisäksi käynnistymässä on Järvenpään Yhteiskoulun eli JYKin kolmas vaihe sekä Kartanon koulun uudisrakennuksen suunnittelu.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon johtamista jatketaan edelleen kouluissa ja oppilaitoksissa. Osallisuuden lisäämistä ja kouluun sekä opintoihin kiinnittymistä vahvistetaan koulukohtaisilla suunnitelmilla ja toimenpiteillä, jotka kirjataan uudistettuun opiskeluhuollon suunnitelmaan. Pääsääntöisesti opiskeluhuollon palvelut toteutuvat kohtalaisen hyvin. Erikoissairaanhoidon palveluista on pulaa. Yhteistyössä naapurikuntien kanssa kehitetään kiusaamiseen puuttumisen mallia saadulla hankerahoituksella. Hankkeen päävetäjäkuntana toimii Kerava.

Perusopetus koordinoi Suomen harrastamisen mallin mukaista Jäke harrastaa -toimintaa peruskouluikäisille. Mallilla pyritään ennalta ehkäisemään syrjäytymistä ja takaamaan kouluikäisille mahdollisuus ilmaiseen harrastukseen. Toimintaan toteutetaan pääosin hankerahoituksella, omarahoitusosaan käytetään perintövaroja.

Toisen asteen opiskelijoiden opintojen keskeytyessä opintovalmentaja ohjaa ja etsii nuoren ja huoltajan kanssa uuden opiskelupaikan. Osalla nuorista on edelleen suuria haasteita sitoutua opiskeluihin ja koko

elämäntilanne voi vaatia useiden toimijoiden yhteistyötä ja ohjausta. Yhteistyössä Keudan ja nuorisopalveluiden kanssa elokuussa 2026 aloittanut aikuisten perusopetuksen lisäryhmä on osa syrjäytymisen ehkäisyä ja tukea, jotta nuori pystyisi siirtymään toisen asteen opintoihin ja kiinnittymään niihin.

Lukiokoulutus

Järvenpään lukion toiminta on vakiintunutta ja ennustettavaa. Lukion keskimääräinen opiskelijamäärä on kasvanut nuorten lukiokoulutuksessa viimeisen viiden vuoden aikana noin 20 opiskelijalla, mutta opetusresursseja ei ole vastaavasti lisätty. Aikuislinjalla päättötodistukseen ja/tai ylioppilastutkintoon tähtäävien aineopiskelijoiden määrä on lisääntynyt. Opiskelijamäärän kasvattaminen ei ole enää mahdollista lisäämättä opetusresursseja. Lukuvuonna 2026 - 27 lähiopetusta/tutkinto-opiskelija (20.9) on nuorten 0,94 vvt ja aikuisten lukiokoulutuksessa noin 0,6 vvt. Lähiopetuksena tarjottavien opintojen mennessä alle 1 vvt, toiminta on organisoitu kustannustehokkaasti.

Järvenpään lukion keskeisiä asioita ovat mm. Lukiolle on myönnetty Erasmus+ -akkreditointi vuoden 2027 loppuun asti. Akkreditoinnin ansiosta lukion on saanut Erasmus+rahoitusta vuosittain useisiin kansainvälisiin hankkeisiin. Vuoden aikana lukiolle tullaan hakemaan uutta akkreditointia. Lukion opetustarjonnan osalta vuonna 2027 tarkastellaan valinnaisten kielten osuus vastaamaan tulevaisuudenkin tarpeita. Lisäksi lukiossa tarkastellaan perinteisten paperikirjojen asemaa digitaalisten materiaalien rinnalla.

Sitovat toiminnan tavoitteet 2027

Päämäärä	Sitova tavoite 2027-2030
IK	Lapsi oppii, kasvaa ja kehittyy turvallisissa kasvuympäristöissä.
IK	Tunnetaidot näkyvät arjen kasvatustyössämme, jotta jokaisen lapsen tunne- ja vuorovaikutustaidot vahvistuvat.
IK	Vahvistamme lapsen oikeuksien toteutumista toiminnassamme vuosittain vaihtuvin teemoin.
IK	Kehitämme tuen oikea-aikaisuutta ja riittävyyttä lapsen hyvinvoinnin, oppimisen sekä kasvun turvaamiseksi.
IK	Opetamme suomen kieltä päivittäin suunnitelmallisesti ja tuemme sen käyttöä arkisissa kohtaamisissa.

Päämäärät: IK=inhimillinen kotikaupunki TK=tunnettu kulttuurikaupunki, EK=elinvoimainen kasvukaupunki, VJ=viihtyisä järvikaupunki

Sitovat taloustavoitteet

Valtuustoon nähden sitova

OPETUS JA KASVATUS 1000 €	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	2028	2029	2030	Yht. 27-30
Toimintatuotot	5 747	5 229	4 308	4 308	4 308	4 516	17 442
Valmistus omaan käyttöön	44	73	101	101	101	202	505
Toimintakulut	-89 279	-90 852	-88 347	-87 388	-90 116	-90 614	-356 465
Toimintakate	***-83 488***	***-85 550***	***-83 937***	***-82 978***	***-85 707***	***-85 896***	***-338 518***
muutos-%		*2,5 %*	*-1,9 %*	*-1,1 %*	*3,3 %*	*0,2 %*	

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvio- ja talousohjelmaluonnos vuosille 2027-2030 on rakennettu siten, että pohjaksi on otettu vuoden 2026 talousarvion luvut, joita on muutettu tiedossa olevilla, tuleville vuosille kohdistuvilla muutostekijöillä. Muutostekijöiden lisäksi palvelualueelle kohdistuu sopeutusvelvoitteita aikaisempien vuosien talousarvioylityksistä. Vuoden 2027 kehyksessä aikaisempien vuosien talousarvioylityksistä seuranneita säästövelvoitteita on yhteensä noin 1,7 miljoonaa euroa. Palvelualueen talouden tasapainoa on haettu säästötoimenpiteillä, jotka pysyvästi alentaisivat kustannustasoa.

Palvelualueen toimintatuotot ovat pääasiassa myynti- ja maksutuottoja sekä muita toimintatuottoja. Myyntituottoihin kirjataan kotikuntakorvausten valtionosuustulot sekä kotikuntalaskutuksesta saatavat tulot. Maksutuotoissa merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot ja muissa toimintatuotoissa koulujen ja päiväkotien tiloista saatavat vuokratuotot.

Lautakunnan esityksessä on huomioitu kunta-alan palkankorotukset sekä henkilösivukulujen prosenttien muutos. Palvelujen ostoissa on varauduttu 2% kasvuun vuoden 2026 tasosta ja tämä on huomioitu esityksessä.

Pysyvänä lisäyksenä kehysvalmistelussa on huomioitu joustavan perusopetuksen ryhmän perustaminen 1.8.2027 alkaen sekä valmistavan opetuksen oppimateriaalien määrärahalisäys. Joustavan perusopetuksen ryhmän perustaminen lisää kustannuksia 51 tuhatta euroa vuonna 2027 ja vuodesta 2028 eteenpäin 120 tuhatta euroa/vuosi. Valmistavan opetuksen oppimateriaalien määrärahalisäys on vuodesta 2027 lähtien 20 tuhatta euroa/vuosi ja kohdistuu sekä esi- että perusopetukseen.

Pysyvänä vähennyksenä kehysvalmistelussa on huomioitu uusien ateria- ja siivouspalvelusopimusten myötä arvioidut säästöt. Uudet sopimukset astuivat voimaan 1.8.2026 ja niiden vaikutukset kustannuksiin arvioidaan olevan ateriapalveluiden osalta vuonna 2027 1,099 miljoonaa euro, vuonna 2028 1,121 miljoonaa euroa, vuonna 2029 1,143 miljoonaa euroa ja vuonna 2030 1,166 miljoonaa euroa vuonna 2030. Siivouspalveluiden osalta arvioidut säästöt ovat vuonna 2027 1,150 miljoonaa euroa, vuonna 2028 1,173 miljoonaa euroa, vuonna 2029 1,196 miljoonaa euroa ja vuonna 2030 1,220 miljoonaa euroa.

Muutostekijöiden vaikutus yhteensä on 2 109 000 euroa määrärahatarvetta vähentävä.

Investoinnit

Valtuustoon nähden sitova

Irtaimisto

Hankkeet /irtaimisto netto 1000 €	TPE 26	INV 27	INV 28	INV 29	INV 30	INV 31	INV 32	INV 33	INV 34	INV 35	INV 36	Ohjelma 27-36
Opka	**240**	**100**	**760**	**450**	**1 390**	**50**	**50**	**50**				**2 850**

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP2022	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	Tot. 1-6/2026	TA2027	TS2028*	TS2029*	TS2030*
VARHAISKASVATUSPALVELUT										
Varhaiskasvatusikäiset yhteensä	3 309	3 186	3 146	3 164	3 094	2 998	3 222	3 223	3 259	3 335
Kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht.	2 341	2 307	2 261	2 259	2 400	2 328	2 449	2 482	2 509	2 601
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste	71 %	72 %	72 %	71 %	78 %	78 %	76 %	77 %	77 %	78 %
Esiopetuksessa olevat	530	485	471	430	442	429	508	495	462	493
, joista lapsikohtainen tuki %							1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
, esiopetuksen valmistavassa opetuksessa							15	15	15	15
Päiväkodit										
Päiväkodit lapsia yhteensä	2 297	2 275	2 227	2 231	2 364	2 305	2 419	2 451	2 477	2 569
Kunnalliset päiväkodit	1 814	1 784	1 745	1 700	1 852	1 714	1 814	1 838	1 858	1 927
, joista alle 3-vuotiaat			382	338	420	342	490	496	502	520
Tuen osuus %										
, josta yleinen %							0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
, josta tehostettu %							7,20 %	7,20 %	7,20 %	7,20 %
, josta erityinen %							1,50 %	1,50 %	1,50 %	1,50 %
Ympärivuorokautisessa vakassa olevat										
Yksityiset päiväkodit	483	491	482	531	512	591	605	613	619	642
, joista alle 3-vuotiaat			143	149	157	170	163	165	167	173
Tuen osuus %										
, josta yleinen %							0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
, josta tehostettu %							2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %
, josta erityinen %							0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
Perhepäivähoito										
Perhepäivähoito, lapsia yhteensä	44	32	34	28	36	23	30	31	31	32
, joista alle 3-vuotiaat	32	25	31	28	33	13	19	19	20	20
Tilatäyttöaste %							90 %	90 %	90 %	90 %
Kasvattajakapasiteetin täyttöaste %							96 %	96 %	96 %	96 %
PERUSOPETUS	**TP2022**	**TP2023**	**TP2024**	**TP2025**	**TAe2026**	**Tot. 1-6/2026**	**TA2027**	**TS2028***	**TS2029***	**TS2030***
7-15-vuotiaat yhteensä Järvenpäässä	4 958	4 991	4 891	4 809	4 652	4 682	4 571	4 558	4505	4452
Aamu- ja iltapäivätoiminta										
Lapsimäärä	585	619	530	526	530	473	481	480	474	469
Alakoulut										
Alakouluikäisten oppilaiden määrä	3 021	3 048	2 979	2 887	2 889	2 888	2 707	2 699	2667	2636
, joista oppijakohtainen tuki%							9 %	9 %	9 %	9 %
Yläkoulut										
Yläkouluikäisten oppilaiden määrä	1 546	1 609	1 612	1 597	1 595	1 587	1 498	1 493	1476	1458
, joista oppijakohtainen tuki%							18 %	18 %	18 %	18 %
Oppilaat yhteensä	**4 567**	**4 657**	**4 591**	**4 484**	**4 484**	**4 475**	**4 205**	**4 192**	**4 143**	**4 094**
, joista S2-opetusta saavat	116	221	348	424	400	362	335	334	330	326
, joista valmistava opetus	113	70	60	31	60	23	44	40	37	35
, josta perusopetukseen valmistavassa							29	25	22	20
, josta esiopetuksen valmistavassa							15	15	15	15
, joista pidennetty oppivelvollisuus							81	81	79	77
, joista vaikeimmin kehitysvammainen							9	9	9	8
, joista muu kuin vaikeimmin kehitysvammainen							59	59	58	57
, vammaisuuspäätös							13	13	12	12
LUKIO	**TP2022**	**TP2023**	**TAe2024**	**TP2025**						
Järvenpään lukion keskimääräinen opiskelijamäärä	1 124	1 078	1 049	1 092	1 050	1 044	1 050	1 050	1 050	1 050
Aikuislinjan tutkintotavoitteiset aineopiskelijat							80	80	80	80

KOTIKUNTAKORVAUKSET

Keskeiset palvelut

Kaupunki saa kotikuntakorvaustuloa kaikista muun paikkakuntalaisista oppilaista, jotka ovat kaupungin esi- tai perusopetuspalveluissa, ja maksaa vastaavasti kotikuntakorvausmenoja jokaisesta järvenpääläisestä, joka osallistuu esi- tai perusopetukseen muussa kuin kaupungin omassa yksikössä.

Kotikuntakorvaukset tilitetään kaupungille osana valtionosuuksia ja ne määräytyvät laskennallisten esi-, alakoulu- ja yläkouluopetuksen yksikkökustannusten ja talousarviovuotta 2 vuotta aiemman vuoden oppilastietojen mukaan. Vuoden 2026 kotikuntakorvaukset perustuvat siis vuoden 2024 lopun oppilastietoihin.

Kaupunki ei voi välittömästi vaikuttaa kuntalaistensa hakeutumiseen muiden kuntien tai muiden opetuksenjärjestäjien palveluihin, eikä siten myöskään kaupungille kotikuntakorvauksista aiheutuviin menoihin. Jotta oman toiminnan kustannukset olisivat selkeämmin seurattavissa, on kotikuntakorvaukset erotettu omaksi sitovuustasokseen opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen muusta toiminnasta.

Sitovat taloustavoitteet

Valtuustoon nähden sitova

KOTIKUNTAKORVAUKSET 1000 €	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	2028	2029	2030	Yht. 27-30
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-5 303	-5 400	-5 400	-5 400	-5 400	-5 400	-21 600
Toimintakate	***-5 303***	***-5 400***	***-5 400***	***-5 400***	***-5 400***	***-5 400***	***-21 600***
muutos-%		*1,8 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	